

AIARALDEA *hemen*

ESKUALDE BAT
AIARALDEAK
HAMABOST

KOMUNIKAZIO
LEIHOTIK EKINTZEN
FAKTORIARA 2-5

DIRUTAN NEURTU
EZIN DENA NEURTZEN
DENEAN 6-7

ELKARRIZKETA:
AITOR MATE ETA
LEIRE-SAN JOSE 8-9

ESKUALDE OSO
BATEN GENEALOGIA
12-15

Komunikazio Leihotik Ekintzen Faktoriara

Datorren apirilaren 17an hamabost urte beteko dira Aiaraldea Komunikazio Leihoa ireki genuenetik. Eskualde osoko 50 pertsona boluntarioen ekimen eta inplikazioari esker, Aiaraldea.com webgunea jarri genuen martxan orduko hartan, urte batzuk geroago Aiaraldea.eus gisa berrizendatu zena.

Gaur egun, webgune anitz bat (Aiaraldea.eus), papereko edizio zabal bat (hamabostekaria, udako jaietako aldizkari berezia eta urtekaria) eta sare sozial ugari ditu proiektuak, euskarazko tokiko hedabide bakar eta erreferentea bihurtuta.

Baina ez ginen hor gelditu. 2015. urtea inflexio puntu garrantzitsua izan zen gure bide zoroan. Bost urteko ibilbidea beteta, hurrengo bosturterako Gogoeta Estrategikoa abiatu genuen. Ondorio esanguratsuak atera ziren hausnarketa prozesu luze horretatik. Ondorioztatu genuen ordura arte gaztelarazko errealitate baten berri euskaraz ematera mugatu ginela Komunikabidearen bidez, eta bazela unea urrats bat gehiago eman eta Aiaraldean euskaraz bizitzeko tresna berriak martxan jartzeko.

Gauzak hala, langile zein boluntarioek erabaki estrategiko garrantzitsu bat hartu zuten: proiektuaren irismena dibertsifikatzea, lan-lerro berriak irekiz. Hastapenean euskararen biziberritzea komunikazioaren esparruan kokatzen bagenuen ere, ordutik aurrera bizitzako esparru guztietan euskaraz egituratuko ziren alternatiba eraldatzaileak lantzea erabaki genuen.

Metamorfosia abiatu genuen horretarako, komunikazio leihoa ekintzen faktoria bilakatzeko. Aiaraldea Komunikabidea, proiektu bakarra izatetik, egitasmo globalago baten adarretako bat izatera pasa zen, beste ildo batzuekin batera: feminismo

ildo, elikadura burujabetzarena, hezkuntza eta aisialdiarena, euskararen normalizazioarena, kultur sorkuntzarena, ekonomia sozial eraldatzailearena eta identitate komunitarioarena.

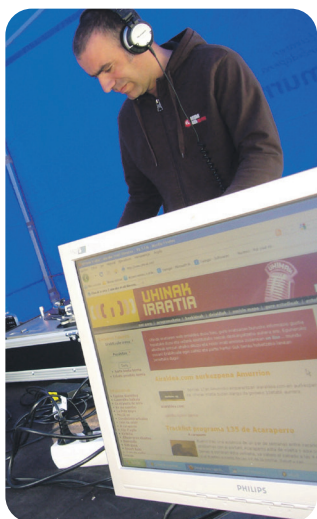
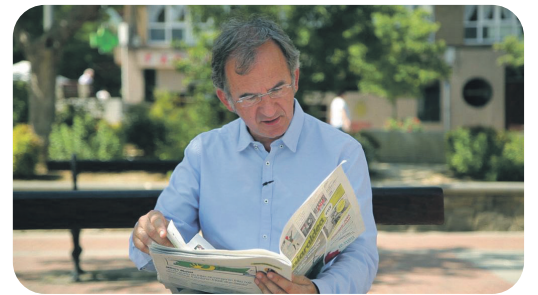
Izaera juridikoan ere eman zen urratsa. Gogoeta Estrategikoan erabaki zen elkarte izatetik irabazi asmorik gabeko gizarte ekimeneko kooperatiba izatera pasatzea: Aiaraldea Kooperatiba Elkartea. Gaur gaurkoz, 500 familia-unitate baino gehiago dira kooperatibaren bazkide.

Baina azken urteetan emandako urratsik deigarriena espazio fisikoari lotutakoa da. 2015ko Gogoeta Estrategiko hartan atera zen beste ondorioetako bat izan zen bazegoela beharra aipatutako ildo guztien garapena bermatuko zuen egoitza sozial bat irekitzeko. Horrela sortu zen Faktoria espazioa. Ehunka bazkidek eginiko borondatezko kapital ekarpenei esker, Laudioko Industriagunean kokatutako pabilioi bat erosi zuen Kooperatibak, eta proiektu arkitektoniko berritzailea garatu zuen eraikinaren barruan erabilera anitzeko espazio zabal bat eraikitzeko, 2021ean inauguratu zena.

Urratsez urrats egin du aurrera proiektuak 15 urte hauetan zehar, baina beste hainbat ditu emateke. Gogoeta estrategikoan murgilduta gaude une honetan. Badago zer hausnartu, zer eztabaidatu, zer aldatu... baina baita zer ospatu ere. Atzera begiratu eta indarrak hartzeko unea da, eskualde hau eraikitzen jarraitzeko, euskaratik eta euskaraz.

2011

Boluntarioak areagotu eta komunikazio tresnetan trebatzeko UDAZKENEKO MULTIMEDIA ESKOLAK sortu genituen lehenbizikoz. Udako lehen argazki lehiaketa ere 2011n antolatu zen. Horrez gain, 'DENOK DAUKAGU INTXAUR BAT POLTSIKOAN' bazkidetza eta babes kanpaina jarri zen abian.

2009

Boluntario talde bat elkartu eta euskararen normalizazioan eragiteko euskarazko komunikazio proiektu bat sortzea erabaki genuen AUZOLANEAN. Lehen egoitza Uhinak Irrati librearekin partekatu genuen, Laudion.

2010

2010eko apirilaren 17an Amurrioko Juan Urrutia plazan aurkeztu genuen AIARALDEA KOMUNIKAZIO LEIHOA. 50 bat boluntariok (erredaktore, web igeltsero, argazkilari...) AIARALDEA.COM markapean multimedia webgunea plazaratu genuen ekitaldi jendetsu batean.

Kronologia

2012

Aiaraldeko bederatzi udalekin INSTITUZIOEN KONTSEILUA eratu eta euskararen sustapenean eragiteko udal hitzarmenak sinatu genituen lehenbizikoz. Bestalde, AIARALDEA INTERNET IRRATIA aireratu genuen, bi urte iraungo zuena uhinak astintzen.

2013

2013an AIARALDEA HEMEN hamabostekariaren lehen alea kaleratu genuen, hamasei orritan 40 gramo euskaraz hamabostero lau haizetara zabalduz. Geroztik 10.000 ale banatzen dira doan eskualde osoan banatzaile boluntarioei esker.

2015

AIARALDEA 2015-2020 GOGOETA ESTRATEGIKOA bukatu zen, hilabetetako parte hartze saioen ostean. JAIARALDEA festa ere gozatu genuen, *Bost eta bost hamaika!* lemapean urtemuga ospatuz. Ildo beretik, euskalgintza artikulatzeko harreman dinamika hasi genuen. Horrez gain, elkarteak MEREZIMENDUZKO ARGIA SARIA jaso zuen lehenbizikoz.

2014

2014an AIARALDEA HERRI ELKARGOA eratu genuen, bazkide eta kideen ekarpenak biltzeko dinamika. Bidenabar, KOMUNIKA S.L. enpresa sortu genuen, zerbitzu lerroa profesionalizatu, eta egitasmo orokorraren askitasuna bermatzeko.

2017

AIARALDEA ALDATZEN ARI GARA prozesua abiatu zen: elkarteak irabazi asmorik gabeko Kooperatiba bilakatu genuen, eta egun FAKTORIA kokatua dagoen pabilioia erosi.

2016

2016ko udaberrian JALGI ekimena antolatu genuen bizpahiru astez berroegitik gora kultura ekitaldi burutuz. Helburua? Euskara hutsezko kultura eskaintzak herri guztietako plazetara eramatea, nazio zein euskualdeko sortzaileen elkarrekintzak ahalbidetuz. AIARALDEKO EUSKALGINTZA KONTSEILUA eratu zen ere, 42 eragileren artean.

2018

Lau lan ildo berri jaio ziren HEZKUNTZA, FEMINISMOA, EKONOMIA SOZIAL ERALDATZAILEA eta ELIKADURA BURUJABETZA. Bestalde, AIARALDEKO I. AZOKA SOZIALA antolatu zen Faktorian, asteburu osoko egitarauarekin.

Komunikazio Leihotik Ekintzen Faktoriara

2018

AIARALDEKO EMAKUMEEN* I. TOPAKETA FEMINISTA antolatu zen Faktorian. Bertako obrek iraun bitartean, lantegi barruan hainbat kultur emanaldi (eta afari) eskaini ziren, OBRETAN IREKITA dinamikapean. Bidenabar, Arabako LAZARRAGA SARIA eman zioten Kooperatibari, euskararen aldeko lanagatik.

2019

2019an Hezkuntza ildoak egituratzearekin batera, ARIMEN GAUA lantzeko ikas material pedagogiko ugari sortu zen, atsotitzetan oinarritutako kanta eta bideoklipa barne; gerora, Euskal Herri mailan ezaguna bilakatuko zena.

2022

FAKTORIA ESPAZIOAK hainbat arkitektura sari eskuratu zituen (Euskal Herriko EEHAO Saria eman zioten Behark bailarako enpresari Faktoriako obragatik, besteak beste). Ildo beretik, RIKARDO ARREGI SARIaren finalista aukeratu zuten Aiaraldea Komunikabidea, urteetako lana goraipatzeko asmoz. Feminismo ildoak, aldiz, BOR-BOR elkartea eratu zuen, ildoaren askitasuna areagotzeko.

2021

2021eko maiatzaren 15ean zabandu genituen FAKTORIAKO ATEAK, Ekonomatu, etxola gune eta beste hamaika eskaintzarekin. Hurrengo asteetan aurkezpen sozialak eta sektorialak burutu ziren proiektua eta espazioa ezagutarazteko. Komunikabideak, bere aldetik, PRENTSAREN ARGIA SARIA jaso zuen, oraingoan Tubacexeko greba mugagabearen jarraipenagatik. Horrez gain, KULTURA ILDOA aktibatu zen, espazio berriko kultura eskaintza areagotzeko.

Kronologia

2020

2020an heldu zen AIARALDEKO EMAKUME SORTZAILEEN I. AZOKA, geroztik urtero errepikatzen dena. Hilabete gutxitara lehertuko zen mundu mailan eta Aiaraldean COVID-19 birusak eragindako PANDEMIA. EKONOMATUA ireki zuen orduan Basalarrinan Elikadura ildoak, tokiko produktu ekologikoen salmenta oinarri.

2020

AIARALDEA K@NTU K@NTARI eskualdeko herrietako historian oinarritutako kantu bilduma sortu zuen Kokorikok bailarako sortzaileekin elkarlanean. Bestalde, mugak gaindituz, EKUADORRERA BIDAIA egin zen Garabiderekin, hizkuntza gutxituen biziberritzean euskararen esperientzia partekatzeko kitxua komunitateari. Bestalde, FAKTORIAREN KUDEAKETA EREDUaren eztabaida eman zen boluntario askoren artean.

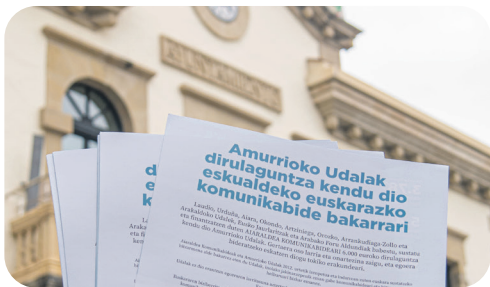
2023

ENERGIA KOMUNITATEA jarri zen martxan EGUZKI PLAKAK medio Faktoriako teilatuan argindarra ekoitziz (Goienarren laguntzarekin). Zernahi gisaz, GOGOETA ESTRATEGIKO BERRIKETA prestatzen igaro zen urtea, Aiaraldea Ekintzen Faktoriak 2030 urteari begira jarraitu beharreko ipar edo norabidea komunitatearekin adosteko!

2024

Amurrioko Udalak hamabi urtez indarrean egondako dirulaguntza kendu zion Aiaraldea Komunikabideari. Erabakiak euskarazko komunikabidearen aldeko elkartasun olatua altxatu zuen, 1.700 ELKARTE, ERAGILE ETA NORBANAKOREN ATXIKIMENDUAK bilduz. Herritarren eskaerari entzungor egin eta komunikabideari erantzun gabe jarraitzen du gaur-gaurkoz tokiko gobernuak.

2025

Madalen Artetxe musikari amurriarra protagonista zuen bideoak iragarri zuen priektuaren 15. urteurrena, begiak ireki eta eskualde euskaldun baten alde amesten jarraitzeko dei eginez. ESKUALDE BAT, AIARALDEAK HAMABOST! 15 urteak ospatu eta hurrengo hamaikak diseinatzen igaroko dugu urtea Gogoeta Estrategikoaren baitan.

Dirutan neurtu ezin dena neurtzen denean

AIARALDEA KOOPERATIBA ELKARTEKO BALIO SOZIALARI BURUZKO IKERKETA PLAZARATU DUTE LEIRE SAN-JOSE RUIZ DE AGUIRRE KATEDRADUNAK, JOSE LUIS RETOLAZA AVALOS EKONOMIA IRAKASLE ETA DOKTOREAK ETA AITOR MATE MARTINEZ EUSKO JAURLARITZAKO HERRI ONURARAKO

ELKARTEEN BABESLARITZAKO AUDITOREAK, GEACCOUNTING ELKARTEAREN PROZEDURA ETA METODOLOGIAK BALIATUTA. ONDORIOZTATU DUTENEZ, PROIEKTU OSOAK 11,2 EURO ITZULTZEN DIZKIO GIZARTEARI JASOTAKO DIRULAGUNTZA EURO BAKOITZEKO.

Zenbat balio du Aiaraldea Ekin-tza Faktoriak? Zenbat Aiaraldea Komunikabidearen eta teilatu beraren azpian dauden gainontzeko ildoen jardunak? Neurtu daiteke hori guztia dirutan?

Erantzun azkar eta laburra: Bai, neurtu daiteke, neurtu egin da dagoeneko, eta emaitzak oso positiboak dira.

Hala ondorioztatu dute Leire San-Jose Ruiz de Aguirre, Jose Luis Retolaza Avalos eta Aitor Mate Martinezek. EHUko katedraduna, Deusto Business School-eko ekonomia irakasle zein EHUko doktorea eta Eusko Jaurlaritzako auditorea dira, hurrenez hurren, eta berriki plazaratu dute Aiaraldea Kooperatiba Elkartearen Balantze Soziala.

Gizarte ekimeneko eta irabazi asmorik gabeko kooperatiba hori da, hain zuzen, Aiaraldea Ekin-tzen Faktoriaren atzean dagoen entitate juridikoa, eta euskararen normalizazioaren aldeko hainbat eta hainbat egitasmo barnebiltzen ditu, esku artean duzun hama-bostekaria plazaratzen duen Aiaraldea Komunikabidea tartean.

Aipatutako adituek urtebete eman dute azterketetan murgilduta, helburu batekin: kooperatiba honek sortzen duen “balio soziala eta inpaktu kulturala” monetizatzea. Alegia, normalean dirutan neurtzen ez dena eurotara ekartzea, benetako balioa (eta erretangarritasun soziala) zenbatekoa den jakiteko.

GEAccounting (Social Accounting for Sustainability) elkartearen prozedura eta metodologiak baliatu dituzte horretarako, 300 enpresa baino gehiagok eginiko bideari jarraiki. Besteak beste, Berriak, Goienak, EITBk edota Osakidetza baliatu dute prozedura hori euren balio soziala monetizatzeke.

Kontabilitatetik harago ikertzen

Modu horretan, azalera ekarri dute zein den 15 urte betetzear dagoen proiektu honen benetako

balioa. Eta titularra ez da makala: 2023an jasotako dirulaguntza publiko bakoitzeko halako 11,2 bueltatu dizkio Aiaraldea Kooperatiba Elkarteak gizarteari.

Emaitza horretara iristeko, kontabilitateko zifra hotzetatik harago ere jo dute ikertzaileek, proiektuak sortzen duen “bestelako balioa” aztertu eta monetizatzeke.

Horretarako, kooperatibaren jardunagatik eraginda dauden interes-taldeak identifikatu dituzte lehenbizi, 17 orotara: Aiaraldeko biztanleak, administrazioak, banku entitateak, euskalgintza eragileak, kultur sortzaileak, kirol taldeak... 20 elkarrizketa sakon egin dituzte eskualdeko gizartearen lagin horiekin, eta modu horretan identifikatu dituzte talde bakoitzak balioan jartzen dituen aldagaiak, 74 guztira.

“Zer egingo genuke Aiaraldea gabe?”

Adituek argi adierazi dute euren ikerketaren ondorioetan: Aiaraldea Kooperatiba Elkartea ez da “enpresa edo komunikabide soil bat, hainbat eragile, elkarte eta administrazioekin elkarrengatzen duelako euskara izan dadin eraldaketa sozialerako tresna”.

Baina, zertan datza zehazki proiektu honek sortzen duen balio soziala? Hainbat arlo azaleratu ditu ikerketak.

Alde batetik, komunikabidearen jardunari lotutako guztia dago. Elkarteek, adibidez, nabarmendu dute proiektuak “ikusgarritasuna” ematen diela, “prestigioa”, eta horri esker jende gehiago bertaratzen dela egiten dituzten ekitaldietara. Horrez gain, pertsona migranteekiko aurreritziak ezabatzeke “tresna garrantzitsua” da komunikabidea, mugimendu feministako kideen iritziz. Arabako Foru Aldundiko euskara teknikariak, aldiz, goraipatu du hedabideak oreka eta inpartzialtasuna mantentzen dituela “alderdi politikoen albisteen artean”.

Baina komunikabidetik harago ere badago zer azpimarratu. Hezkuntza komunitateak, adibidez, ikastetxeak elkartzeko foro egokitzen jo du Aiaraldea Ekin-tzen Faktoria, “eskolako ekosistema” sortzen duelako.

Kulturaren esparruan ere jaso ditugu lore ugari. Arlo horretako eragileen arabera, sortzaile txikiak bultzatzen ditu kooperatibak, eta Faktoria espazioa ere jarri dute balioan, bertako espazioak eta baliabide materialak lagatzeko dagoen prestutasuna nabarmenduta.

Eta, nola ez, hor dago baita euskararen normalizazioaren alde eginiko lan guztia. Interes-taldeen hitzetan, “euskalduna ez den edo euskara erabiltzen ez duen jendea ere euskarara ekartzeko kapaza izan da Aiaraldea”, eta balio izan du “euskararen aldeko militante boluntarioak sortzen eta bilatzen laguntzeko”. Esaldi honekin borobildu du elkarrizketatueta-

ko batek: “Zer egingo genuke Aiaraldearik gabe?”.

Besteentzako eredu

Erreferente izateaz gain, eredu ere bilakatu da kooperatiba. Tokikomen aburuz, “Aiaraldearen eredua eta arrakasta beste komunikabide batzuentzat ikasteko tresna gisa erabili da”. Horrekin batera, beste proiektu batzuetan “kultura komunitarioa sortzen lagundu duela” ere nabarmendu du euskarazko tokiko komunikabideen sareak.

Dirutan neurtu ezin dena

Dena dela, beste hainbat aldagai geratu dira monetizatu gabe, eta ez dira nolanahikoak. Horien artean dago, adibidez, proiektuak “eskualde sentimendua” indartzeko eta lurralde kohesioa sustatzeko eginiko lana. “Hedabidea sortu baino lehen ez zegoen ‘aiaraldea’ sentimendurik eta, hortaz, eskualdea ere kohesio-natu du kooperatibak”, ondorioztatu dute ikertzaileek. Antze-

ko iritzia plazaratu du balantzean parte hartu zuen Aldundiko euskara teknikariak: “Bizkaia eta Arabako Lurralde Historikoen artean sortu den lotura eta kooperazioa Aiaraldea Kooperatibari esker gertatu da hein handi batean”.

Beste hainbat balio-aldagai emozional ere utzi dituzte eurotara pasa gabe. Hor kokatzen dira “demokrazia soziala” sustatzeko eginiko lana, proiektuaren izaera independentea, profesionaltasuna edota kooperatibak duen “ikuspegi plural eta integratzailea”, besteak beste. Pentsa, elkarrizketatuetako batzuk “familia baten parte” sentitzen direla aitortzera ere iritsi dira.

Hori guztia ikusita, ausartu gaitezke baieztatzen zifrek diotena baino handiagoa dela proiektu honen benetako balioa, 15 urteren ostean gauza batzuk ezin direlako, oraindik ere, dirutan neurtu.

Aiaraldea Ekintzen Faktoriako **balantze soziala** datutan (2023)

Nork egin du azterketa?

Nola egin dute azterketa?

22

interes talde elkarriketatuta

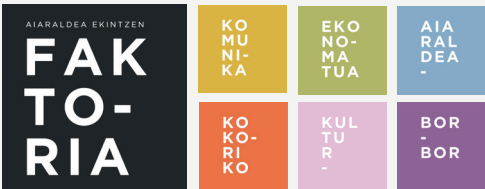
74

balio aldagai identifikatuta

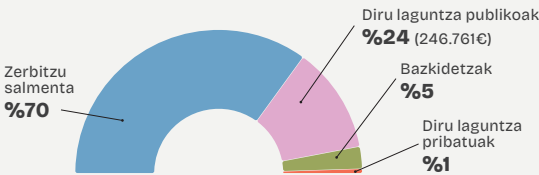
20

aldagairako balioa identifikatuta

Aiaraldea Ekintzen Faktoria proiektua osotasunean hartu da kontuan

2023ko diru sarrerak
1.049.452€

Dirulaguntza publikoko

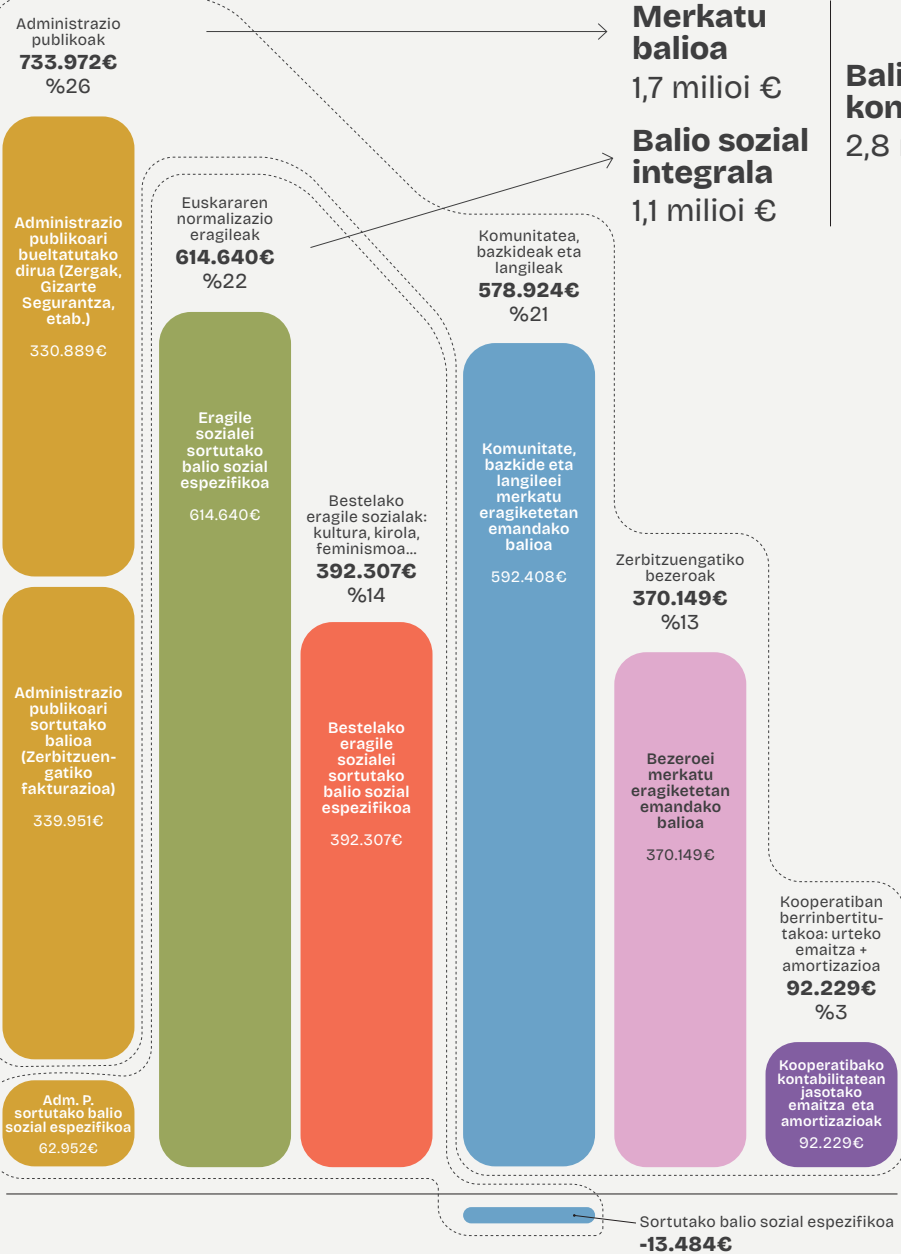
Dirulaguntza publikoko

Dirulaguntza publikoko

Balio soziala

Elkarrizketa

“GURE KALKULUAK ARGI ERAKUTSI DU AIARALDEA KOOPERATIBA ELKARTEA ENPRESA BAT BAINO ASKOZ GEHIAGO DELA”

EUSKO JAURLARITZAKO AUDITOREA ETA EHUKO KATEDRADUNA DIRA **AITOR MATE MARTINEZ** eta **LEIRE SAN-JOSE RUIZ DE AGUIRRE**, HURRENEZ HURREN. AIARALDEA KOOPERATIBA ELKARTEAREN (AIARALDEA KOMUNIKABIDEA EDOTA AIARALDEA EKINTZEN

FAKTORIAREN ATZEAN DAGOEN ENTITATEA) BALIO SOZIALA NEURTU ETA MONETIZATU DUTE, JOSE LUIS RETOLAZA AVALOS DEUSTO BUSINESS SCHOOL-EKO EKONOMIA IRAKASLE ETA DOKTOREAREKIN BATERA. AZTERKETAREN PROZESUAZ ETA EMAITZEZ MINTZATU DIRA.

Testua eta argazkiak **Txabi Alvarado Bañares**

Ezer baino lehen, zuen buruak aurkezterik izango zenukete?

Aitor Mate Martinez: Bai. Nire izena Aitor Mate da. Aiaraldea Kooperatiba Elkarteko bazkidea naiz, eta proiektu polit, berritzailer eta zoro honen koordinatzailea. Balio sozialaren monetizazioaren ikerkuntzan murgilduta nago, eta hori kooperatiban nola aplikatu ahal genuen aztertzearekin nion.

Auditorea naiz Eusko Jaurlaritzako fundazio eta elkarten arloan. Ikuspuntu horretatik, askotan ikusten nuen kontabilitate tradizionalak ez duela islatzen kooperatiba baten balio soziala, eta horregatik animatu nintzen Aiaraldea Kooperatiba Elkartean balio hori monetizatzen.

Leire San-Jose Ruiz de Aguirre: Leire San-Jose naiz, Euskal Herriko Unibertsitateko katedraduna, finantza arloan aditua. Hamabost urte baino gehiago daramatzagu enpresen balio soziala neurtzen.

Eurotan neurtzen dugu bereziki, eta Global Economic Accounting elkartean gaude horretarako, beste hainbat unibertsitate, kontsultore, preskriptore edota enprekin batera.

Aiaraldea Kooperatiba Elkartearen balio soziala neurtzen aritu zarete. Zer nolako prozesua izan da?

A.M.M.: Prozesu luzea izan da. Nire semeak hiru urte ditu dagoneko eta hau bada nire bigarren semea (barreak). Bromak alde

batera utzita, urtebete baino gehiago eman dugu prozesu honetan. Talde finko bat eratu behar izan dugu kooperatiban lan hau aurrera ateratzeko.

Oso metodo kontrastatua dago. EHU, Deustuko Unibertsitatea eta beste hainbat unibertsitate buru belarri sartu dira proiektu honetan. Hirurehun erakunde baino gehiagok egin dute euren balantze sozialaren monetizazioan.

Bide orri hori da Aiaraldea Kooperatiba Elkartean aplikatu duguna. Lehenik eta behin, koopera-

tibaren *stakeholder* edo interes taldeen mapa osatu dugu, identifikatzeko nortzuei sortu diegun azken urteetan balio sozial bat. Hori hausnartu eta mapa osatuta elkarrizketak egin ditugu interes talde horietako bakoitzarekin, 22 baino gehiago. Galdetu diegu zer balio sortu dien Aiaraldea Kooperatibak, zer gertatuko litzatekeen Aiaraldea Kooperatiba existituko ez balitz, zer balio-aldagai nabaritzen duten proiektuak sortzen diela, eta non sortzen duen balio soziala. Horri lotuta eraman dugu

“Adibidez, eskualdeko hainbat eta hainbat eragilek euren ikusgarritasuna handitzen dute Aiaraldea.eus atariari esker, edota Faktorian hainbat eta hainbat kultur ekitaldi edota tailer egiten dira... eta horiek guztiak ez daude kontabilitatean erregistratuta”

“Aiaraldea Kooperatiba Elkarteari esker sortu da marka bat eskualdean, eta hainbat eta hainbat herriren arteko lotura eragin du horrek. Geografikoki toki ezberdinetan egon arren, sortu den marka horri esker nabaritzen dugu denok eskualde baten parte garela”

aurrera gure proiektua. Urtez urte, kooperatibako hainbat bazkidek urteko kontuak irakurtzen genituenean ikusten genuen, gastu eta diru-sarreraren artean ez zeudela proiektuak sortutako beste balio sozial eta kulturalak. Euskararen normalizazioaren alde emandako urrats guztiak ez dira urteko balantze ekonomiko tradizionalen jasotzen.

Argi eta garbi, kooperatibaren jarduerak berak balio bat sortzen du, monetizatzen erraza dena. Baina uste genuen kontabilitatean jasota ez zegoen horretan jarri behar genuela gure indar guztia.

Adibidez, eskualdeko hainbat eta hainbat eragilek euren ikusgarritasuna handitzen dute Aiaraldea.eus atariari esker, edota Faktorian hainbat eta hainbat kultura ekitaldi edota tailer egiten dira... eta, musutruk edo prezio sinboliko batean egiten diren heinean, ez daude kontabilitatean erregistratuta. Horregatik, balio sozial guzti hori ikustaraztea zen gure egitasmoaren helburua, aztertu, monetizatu eta kooperatibaren beraren estrategian txertatu ahal izateko.

Zeintzuk dira elkarrizketatu dituzuen interes talde horiek?

L.S.R.: Kooperatibak baditu helburu batzuk. Helburu horien eragina jasotzen duten guztiak dira *stakeholderak*. Pertsonak dira, azken finean.

A.M.M.: Aipatu bezala, *stakeholderen* mapa osatu genuen eta bertan identifikatu genuen nortzuei sortzen genien balioa. Hor sartzen dira bazkideak, errektore kontseiluko kideak, langileak, erabiltzaileak, entitate bankarioak... eta, nola ez, komunikabidearekin eta Faktorian egiten diren ekintza guztiekin lotutakoak: hezkuntza komunitatea, kirol eta kultur elkarteak, eragile sozialak, mugimendu feminista, hizkuntzaren normalizazioarekin lotutako mugimendu guztiak... elkarrizketa sakonak egin ditugu horiekin guztiekin eta modu horretan atara ditugu balio sozialaren zehaztapen guztiak.

Elkarrizketa horien bidez hogeitaldai baino gehiago identifikatu dira. Ikusgarritasuna da horietako bat, hainbat eta hainbat kirol zein kultura eragilek Aiaraldea Komunikabideari esker duten ikusgarritasuna.

Bestalde, Aiaraldea eskualdeko marka sortu izana ere jarri da balioan. Aiaraldea Kooperatiba Elkarteari esker sortu da marka bat eskualdean, eta hainbat eta hainbat herriren arteko lotura eragin du horrek. Geografikoki toki ezberdinetan egon arren,

sortu den marka horri esker nabaritzen dugu denok eskualde baten parte garela.

L.S.R.: Behin aldagai horiek aztertuta, eurotara pasatzeari ekin genion. Horretarako, *proxyak* erabiltzen ditugu. Neurgailu batzuk ditugu, *outputak*, eta horiek baliatzen ditugu eurotara pasatzeko. Kasu batzuetan, neurtutako aldagaiak badaude jada merkatuan, beste norbaitek ere eskaintzen dituelako eta balio bat ematen dielako. Beste kasu batzuetan, dagokion sektorea da balioa ematen diona, eta beste batzuetan analisi sakonago bat behar dugu, ikusteko ea zer aldagaiek duten eragina eta erabakitzeke zein izango litzatekeen bere balioa eurotan.

A.M.M.: Adibidez, *proxy* bat lortu dugu tokiko eragileei sortutako balioaren inguruan. Kalkulatu dugu Aiaraldea Komunikabideak zenbat eduki argitaratu dituen aipatutako interes-talde edo *stakeholder* horietako bakoitzarekin, eta baita eduki kopuru hori publizitatearen balio-merkatuan zenbateko prezioan ordainduko litzatekeen ere. Hori *proxy* bihurtuta kalkulatu dugu eragile horietako bakoitzari sortutako balioa.

Beste adibide bat jartzearren: Faktorian urte osoan zehar zenbat tailer ordu eman diren kalkulatu dugu, eta gero merkatuan begiratu dugu zenbat ordaindu beharko litzatekeen ordu horietako bakoitzarengatik.

Dena den, egon dira monetizatu ezin izan dituzuen hainbat arlo, ez?

A.M.M.: Bai. Bidean topatu ditugu zailtasunak. Badaude hainbat balio-aldagai ezin izan ditugunak monetizatu. Balio emozionalak dira horietako batzuk. Aiaraldea Kooperatiba Elkartea ulertzen da pluraltasunean, demokrazia sozialean eta hainbat eta hainbat esparrutan aitzindari bezala. Jende asko familia baten parte sentitzen da Aiaraldea Kooperatiba Elkarteari esker, ahaldundu egiten dira langileak, bazkideak, erabiltzaileak... horietako balio asko eta asko ezin izan ditugu monetizatu. Beraz, erronka handia dugu aurretik, balio horiek guztiak eurotara bihurtzeko.

Zer ondorio nabarmenduko zenituzkete eginiko azterketatik?

A.M.M.: 2,8 milioi euroko balio sozial integratu a sortu du Aiaraldea Kooperatiba Elkarteak. Bere kontabilitatean erregistratuta dituen balioetatik harago, 1 milioi euroko balio soziala eratu du, kontabilitate tradizionalen

“Aiaraldea Kooperatiba Elkarteak sortzen duen balio emozionala ezin izan dugu eurotara ekarri”

“Jasotako euro bakoitzeko 11 euroko ekarpena egin dio Aiaraldea Kooperatiba Elkarteak gizarte osoko interes-talde ezberdinei”

erregistratuta ez dagoena. Aiaraldea Kooperatibak 200.000 euro inguru jaso ditu azken urteetan dirulaguntza publikoen bidez, baina emaitzak oso positiboak izan dira alde horretatik ere, errentagarritasun soziala lortu delako. Emaitzek erakusten dutenez, Aiaraldea Kooperatiba elkarteak 3 euroko ekarpena egin die administrazio publikoei jasotako euro bakoitzeko. Dirulaguntza publiko horiek Aiaraldea Kooperatiba Elkartearen sarrera guztien %20a suposatzen dute. Hau da, jasotako euro publiko bakoitzeko lau sortu ditu entitateak.

Baina, horretaz gain, jasotako euro bakoitzeko 11 euroko ekarpena egin dio Aiaraldea Kooperatiba Elkarteak gizarte osoko interes-talde ezberdinei.

Interes-taldeeien sortutako balio sozial hori nora transferitu den analizatzen badugu, ikusi daiteke 2,8 milioi euroko balio sozial integratuaren %26a administrazio publikoei transferitu zaiela, %22a euskararen normalizazioaren aldeko mugimenduari, eta %12a, aldiz, langileei.

L.S.R.: Hori guztia ikusita, zer ondorioztatu dezakegu? Ba horrelako kooperatibetan oso garrantzitsua dela horrelako prozesuak barnatzea, ez bakarrik zenbaki ikusgarri bat lortzen dugulako erakusten duena zer indar duten kooperatibek merkatuan zein merkatutik kanpo, baita ere balio duelako birpentsatzeko zeintzuk izan daitezkeen kooperatibaren helburu eta eginkizunak, eta hori islatu egiten dugulako. Komunikazioarako garrantzitsua izango da, baina baita estrategiarako ere, etorkizunean ere balio sozial handiagoa lortzeko.

Hainbat enpresa eta erakundekin egin dira antzeko azterketak. Zer nabarmenduko zenukete Aiaraldea Kooperatiba Elkartearen kasuari dagokionez?

A.M.M.: Gure kalkuluak argi eta argi erakutsi du Aiaraldea Kooperatiba Elkartea komunikabide bat edota enpresa bat baino askoz gehiago dela. Zenbakitara ekarri ditugu sortutako balio sozial guztiak. Oso garrantzitsua da baita ere nabarmentzea prozesuak berak gauza asko irakatsi dizkigula. *Stakeholder* guztiak motibatu eta inplikatu ditugu, galdetu diegu zerk sortzen dien balio soziala eta, perspektiba horretatik, oso aberasgarria izan da.

Gainera, ikusi dugu posible dela Aleak, Goienak eta Berriak egin zuten bide berriari eutsi eta eurek aplikatutako parametroak beste proiektu batzuetan aplikatzea.

Bazkide eta irakurleoi zor dizuegu garena, eta zuen iritzia berebizikoa da guretzako. Zerotik hamarrera nola baloratuko zenituzke Aiaraldea Komunikabideari buruzko hurrengo galderak?

KOTen hiru material sorta zozkatuko ditugu
galderei erantzuten dieten guztien artean.

Bete galdetegia
www.labur.eus/aiaraldeabihar
webgunean

Urrats berriak ortzimugan

Jauziz jauzi egin du bere bidea Aiaraldea Komunikabideak 15 urte hauetan. 2010an sortu genuen atari digitala, 2013an esku artean duzun Aiaraldea Hemen hamabostekariaren lehen alea kaleratu zen, gero etorri ziren *Aiaraldea Jaietan* udako aldizkaria edota *Mugarriak* urtekaria, sare sozialetako presentziaren eta ikus-entzunezko sorkuntzen ugartzea...

Orain, hamarkada berri honetan, ortzimuga berrietarantz begira jarri gara. Jauzi berriak eman nahi ditugu, ikus-entzunezkoen esparruan, besteak beste. 2023 amaieran ekin genion asteroko *Poliedroa* bideo-podcasta ekoizteari, eta aurtun jauzi kualitatibo nabarmena egin nahi dugu esparru horretan. Grabaketa platoa atondu dugu Faktorian, kamera errobotizatuz hornitutako ikus-entzunezko errealizazio azpiegiturarekin, eta bertan ekingo diogu ikus-entzunezko eskaintza jarraitua osatzeari.

Datozen asteetan estreinatuko ditugu *Azalera* magazina eta *Hurrengo geltokia* podcastak,

eskualdeko gaurkotasuna eta herritarrak izango dituztenak ardatz, hurrenez hurren.

Baina jauzia ez da horretara mugatuko. Izaera komunitarioko euskara hutsezko ikus-entzunezko eskaintza sortzea dugu helburu. Horretarako, platoko ateak ireki nahi dizkiogu eskualdeko jende orori, norbanako eta elkarteek euren programa propioak ekoiztera animatuz, horretarako behar den espazioa, formazioa, giza baliabideak eta baliabide materialak eskainiz. Ekin diogu dagoeneko bide horri, eta hasi gara lehen fruituak jasotzen: iragan astean estreinatu genuen *Bazter itxia*, Laudioko gazte talde batekin ekoiztutakoa, kultura eta umorea ardatz hartuta.

Erronka gehiago esku artean

Dena dela, ikus-entzunezkoena ez da Aiaraldea Komunikabideak esku artean duen egitasmo bakarra. Beste erronka garrantzitsu batzuk ere ditugu esku artean, berebizikoak direnak proiektuaren etorkizunera begira.

Alde batetik, paperezko edi-

zioaren berregituraketa egin nahi dugu, formatu fisikoaren alde eginiko apustuan berretsita, baina gaur egungo publikora (publiko gaztera, batez ere) gerturatuz, eta egokituz egungo gizartean ematen ari diren aldaketetara. Horri begira ere hasi gara lehen urratsak ematen. Adibidez, iaz ekin genion hamabostekari honetan *Apunteak* atala ekoizteari, edukiak ikastetxeetan lantzeko baliabide pedagogikoak eskaintzeko, eta beste hainbat berrikuntza txertatzen joango gara datozen hilabeteetan ere.

Gainera, edizio digitala indartu nahi dugu, giza baliabideetan eta formazioan inbertituta eta, modu horretan, jauzia emanez komunikabidearen eguneroko ekoizpen digitalaren kalitatean, edukiei zein formatuari dagokionez.

Adimen artifizialaren olatua, *fake news*-en aurkako borroka, digitalizazioa, belaunaldi gazteekiko atxikimendua... erronka handiak ditugu eta izango ditugu euskarazko tokiko komunikabideok datozen urteetan. Bada horiei heltzeko unea.

4.000
bideo baino gehiago
la **10.000**
argazki galeria

22.000
albiste, artikulua,
elkarrietzeta eta
erreportaje baino
gehiago

215
hamabostekari
10
Aiaraldea Jaietan

AZALERA

Asteroko magazina izango da, ostegun eguerdietan emitituko dena eta eskualdeko gaurkotasuna izango duena ardatz. Udal ordezkariak, eragileetako eta elkarteetako kideak edota unean uneko protagonistak elkarrekin ditugu azalera.

HURRENGO GELTOKIA

Hamabostean behin plazaratuko den elkarrietzeta saioa izango da, maiatzean estreinatuko dena. Eskualdeko herritar bat izango da protagonista atal bakoitzean, bere bizipen edota hausnarketak ardatz hartuta.

BAZTER ITXIA

Oiefoser, Jonfong, Larra eta Basagoiti izango dira saioko protagonistak. Umorea eta musika izango dituzte ardatz Faktorian atondutako sasi-estudioan. Ikusgai dago dagoeneko lehen atala.

APUNTEAK

1. Zer da Minbizia?

Minbizia zelulen kontrolrik gabeko ugalketa anomalararen ondorioz sortzen diren entzuzkoak dira. 200 minbizi mota desberdin baino gehiago identifikatu dituzte adituek.

- Gorputzeko atal bateko zelula bolumenaren handitzea tumore deritzen.
- Tumoreak onberak edo gaiztoak izan daitezke. Tumore gaiztoak eragiten dute minbizia.
- Tumore gaiztoak zelula anomaloak daude osatuta. Agertzen diren organo edo ehunaren itxura ezberdina dute, eta erasokorak dira.
- Zelula anomalen mutazio gorputzean zehar hedatzen **metastasi** deritzen.

Hego Euskal Herrian heriotza kausa nagusietako bat da minbizia, **heriotzen %27a** eraginez.

- Baina ikerketari esker gero eta gehiago dira sendatzen diren kasuak, aduen 40 urtetan **bikoiztu** egin da bizirik iraupena.

2. Minbizi ohikoenak

Osakidetza **15.000 minbizi** detektatu zituen iaz, diagnostikaturako pazienteen batez bestekoa zelula erasokorak dira.

200 MINBIZI MOTA
DESBERDIN BAINO GEHIAGO IDENTIFIKATU DITUZTE ADITUEK

TUMORE ONBERA TUMORE GAIZTOA

4. Garaiz diagnostikatzea berebizikoa

Minbizi garaiz detektatzea berebizikoa da. Osakidetza 1995ean jarri zuen martxoan bularreko minbiziaren azterketa programa. Urtean **120.000** atxiketa baino gehiago egiten dira Araba, Bizkaia eta Gipuzkoan.

Programa martxoan jarri zenetik **13.000 minbizi** detektatu ditu Osakidetza.

5. Minbiziaren aurkako ekimenak

Ugariak dira Aiaraldean minbiziaren aurka egiten diren ekimen eta egitasmoak.

- Anurrioko Aurrekari Elkarteak Minbiziaren aurkako irakaldia antolatzen du urtero.
- Laudioan Hardcore Hits Cancer musika jaialdia antolatzen dute.

3. Martxoan minbiziaren aurka

En marché contre el cancer

II. Aretako Eguna

Eskualde oso baten genealogia

KONTAEZINAK DIRA HAMABOST URTE HAUETAN IDATZI DITUGUN KONTUAK. MILIOIKA HITZ, MILAKA ARGAZKI. ALBISTEA ZEGOEN TXOKOAN ZEGOELA, BERTAN IZAN GARA AIARALDEA KOMUNIKABIDEKO KAZETARIAK, EDO HORRETAN TEMATU GARA BEHINTZAT. ERBITIK LAUDIOKO ZUMALAKARREGI ETORBIDERA, OKONDOKO SAN BARTOLOME

AUZOTIK URDUÑAKO FORU PLAZARA. GURE ARTEKO DISTANTZIAK LABURTU DITUGU, ELKAREZAGUTZEKO LEIHOA ZABALDU DUGU. NEKEZ LABURTU DAITEKE ORAIN ARTE EGINDAKO BIDEA. BAINA EGIN DUGU DENBORAN ATZERA ETA HARITIK TIRA EGITEKO AHALEGINA, ETORKIZUNEAN ERE AIARALDEA KORAPILATZEN JARRAITZEKO ASMOZ.

Gu eguraldiaz nola, eguraldia gutaz

Zeruari so ekin zion Aiaraldea Komunikazio Leihoak eskualde luze zabalean gertatzen zena jasotzeki. 2010eko neguan gertatutako elurte bat izan zen komunikabideko kideok ekoiztutako lehenengo bideo-erreportajea. Bideo-kamera handi bat soinean Aiaraldeako errepideetan barrena egin genuen bidaia, zurututako paisaiak bisitatu.

Elurte, uholde edota sargori; hainbatetan eskaini diogu espazioa Aiaraldeko meteorologiari, eguraldiaz ere hitz egin beharra dagoelako. Bide horretan ezinbesteko izan ditugu herriz herrikako berriemaile eta boluntario prestuak.

Herritarren bozgorailu

Zerura begira egon edo ez, oinak lurrean izaten ahalegindu gara Aiaraldea Komunikabideko kideok. Herritarren ezinegon, kezka eta aldarrikapenei bide emateko tresna izan dira gure webgunea, sare sozialak edota hamabostekaria.

Hamaika protesta eta ekimenei eman diegu oihartzuna. Horien artean 2019an Artziniega Museoaren alde ehunka herritarrek egindako elkarretaratzeak, Laudio Hiltegiaren aldeko baserritarren mobilizazioak edota gazte amurriorek gaztetxe baten alde egindako ekimen eta manifestazioak. Herrigintzaren tresna dinamikoa bilakatu da komunikabidea.

Eskualdea astindu zuten egunak

Protestez ari garela aprobetxatuz, nola ahaztu 2021ean Aiaraldea astindu zuten egun horiek. Tubacexeko greba mugagabea 236 egunez luzatu zen. Tentsio handiko egunak izan ziren haiek. Hedabide handien zarata mediatikoaren gainetik, bertatik bertara jarraitu genuen Aiaraldea Komunikabideko kideok lan-gatazka.

Eskualde oso baten genealogia

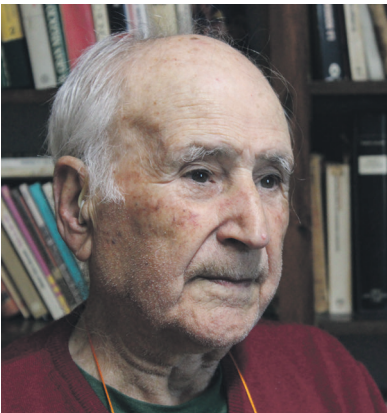
Elkarrekin ospatzeko hamaika kontu

Baina ost urte hauetan dena ez da protesta eta salaketa izan, ezta pentstau ere! Ospakizunerako tarteak ere hartu dugu aiaraldearrok, eta momentu alai horietan ere Komunikabideak ez du hutsik egin. Milaka adibide jar genitzazke: Puntazo Egunak, hezkuntza komunitatearen jaiak... Gogoratzen 2016an Orozkon ospatutako euskal ezkontza hura?

Festarik festa

Eta ospakizunen artean ospakizunik badago hori herri eta auzoetako jaiak dira. Izan Otxomaio, San Antolin, Erretes Tudelako jaiak... Han hemenka ikusiko gintuzuen, argazki kamera eskutan edo Reber Ahatearen konpainian akaso. Zenbat tona bideo eta argazki!

Nor da nor?

Ospetsu edo ezezagun. Ehunka bizilagunei eskaini dizkiegu aho-tsa eta espazioa Aiaraldea Komunikabidearen aterkipean. Mundu guztiak dauka entzutea merezi duen istorio bat, eta gu bertan izan gara beti, entzuteko prest. Kulturgileak, bidaiariak, artisauak, merkataria, irakasleak, ikasleak, alkateak, erizainak... Guztion artean osatzen dugun komunitate honetan, denok dugu zeresana!

Eskualde oso baten genealogia

Zubiak eraikiz, distantziak laburutuz

Hamabostero-hamabostero, Aiaraldea atzean utzi eta atzerrira jo dutenei zein bizitza berri baten bila eskualdera etorri direnei ahotsa eskaini diegu. Hango eta hemen go kontuez hitz egin eta gure arteko distantziak laburtu ditugu horrela; aiaraldearren arteko zubi berriak eraikiz.

Feminismoaren olatuan

Azken hamabosturteetan mugarririk izan bada, hori feminismoaren garapen eta mobilizazio olatu erraldoia izan da. Bide horretan komunikabidea bidelagun izan du Aiaraldeko Mugimendu Feministak, ahalduntze eta eraldaketa prozesu etengabea.

Txapeldunen lehian denok dugu tokia

Eskualde kirolaria garenik ezin ukatu. Dozenaka ekintza antolatzen dituzte urtean Aiaraldeko bederatzi udalerrietako kirol elkarte anitzek, gustu eta adin guztientzat gozagarri: lasterketak, mendi-martxak, gimnasia-ikuskizunak, hockey partidak... Eskualde txikia gara, baina hainbeste kirolariren artean nola ez ginen ba gu ere elite mailara iritsiko?

Eskualde oso baten genealogia

Euskalgintza iparorratz

Euskarari zor diogu garena. Euskaratik eta euskaraz komunikatzeko eta bizitzeko anbizioarekin jaio zen Aiaraldea Komunikabidea, eta horretan darraigu. Asko dira euskalgintzak eskualdean bizi izan dituen uno gogoangarriak. Bataipatzearen: 2016an euskararen haize-errotek Amurrioko Jaun Urrutia Plaza hazie ufadez bete zutenekoa.

Eguneroko gatza eta piperra

Funtsean aiaraldearron eguneroko bizitzaren kontakizun ahalik eta gertukoena eskaintzen saiatu gara hamabost urte hauetan, eta ez dugu espaloitik jaisteko inolako asmorik. Farola bat matxuratzen den edo katu bat galtzen den aldiro, bertan izango gara Aiaraldeako kazetariak.

Iritzia

TXANI RODRIGUEZ

IDAZLEA

**Zorionak
Aiaraldea!**

2010 urtean, Instagram aurkeztu zigiten, Jose Mugikak presidente hautatu zuten Uruguain eta, besteak beste, Aiaraldea Komunikabidea sortu zen. Atzera begiratzeak bertigoa sortzen dit, baina ariketa gomendagarria da, nik uste, ikuspuntu berezia ematen digulako. Aiaraldea Komunikabideak 15. urteurren honetan, edozein komunikabideri buruz esan zezakeen gauzarik onena esango dut: bai paperean bai sare sozialen bitartez irakurtzen dut maiz nire eskualdean zer gertatu den jakiteko. Eta joera hori hainbat eta hainbat irakurlekin partekatzen dut. Hau da: komunitate bat sortu dela Aiaraldearen inguruan esan dezaket, exajeratuegia suertatu gabe. Ezin dut alboratu komunikabe honek duen ezaugarriarik deigarriena: euskara hutsean informatzen gaitu, eta konpromiso horrek mesede handia egiten digu Aiaraldean bizi garenoi. Badakigu zein heinean entzuten den euskara geure eskualdean, badakigu zein egoratan dagoen ahalegin handiak egin badira ere; hori dela eta, ezinbestekoa da gure egunerokotasunean komunikabide honek eskaintzen duen leihoa irekita mantentzea.

Pertsonalki, eskerrak eman behar diet Aiaraldean dauden kazetariei —Aitor, Aimar, Izar, besteak beste— nire lanari eskainitako arretagatik. Sormenaren esparruan murgiltzen garenok oihartzun hori behar dugu. Zentzu horretan, nire eskarmentua ezin hobea da. Oso interes eta energia *genuinoa* sumatu dut eurekin hitz egin dudana bakoitzean. Zorionak, beraz, Aiaraldea; ea guztiontzako berri onak itxaroten diguten!

ANE ARANDIA

EUSKAL
LITERATURAN
DOKTOREA

**Zero
kilometroko
kazetaritza,
zero
kilometroko
hizkuntzan**

Informazioa inoiz baino azkarrago hedatzen den garaiotan, kontinente batetik bestera albisteak segundo gutxitan iristen zaizkigun honetan, zein garrantzitsua den hurbil gertatzen denaren berri izatea. Informazio jario amaigabe baten erdian bizi garen honetan, zein erraz heltzen zaizkigun lekutan dauden bazterretako gertakariak. Kontrara, sarritan, nekez jabetzen gara gure herrietan gertatzen denaz. Zaila izaten da gertuko, auzokoen, herrikideen ahotsa entzutea; kaleetan sortzen diren kezkak, erronkak, gure auzoetako aldatketak edo gure inguruko buru haustekak komunikabideetan irakurtzea. Egunero gertatzen dira albisteak, baina ez dira beti titular handi bihurtzen, etxe ondoan gertatzen diren aldatetek gure egunerokoa markatzen duten arren.

Hedabide handien joan-etorrian, hurbilekoak bigarren mailan geratzeko arriskua du. Horregatik, beharrezkoa da gertuko begirada bat, inguruko errealitatea bertatik bertara kontatuko duena. Aiaraldea komunikabideak hamabost urte daramatza lan horretan. Hemengo arazoei eta auzotarrei ahotsa emanez eta arazoak eta ekimenak plazaratuz, komunitatearen ispilu bihurtu da. Bertako errealitatea, bertako ikuspegitik kontatzen du. Gizartearen testigantzak jasotzen ditu, eta gure izatea egiten du ikusgai. Hori guztia, gainera, euskaraz egiten du. Oraindik ere euskara hutsean aritzeko dauden traba guztiei aurre eginez, gure hizkuntzari arnasa ematen dio, eta komunitateari, ahotsa.

Bejondeizuela! Segi ezazue tokiko kazetaritza sustatzen, herritarren ahotsari leku ematen eta hori guztia euskaraz egiten. Biba zuek!

IDOIA CAMACHO

EHUKO IRAKASLE
ETA IKERLARIA

Hori bai marka!

2002. urtean euskarazko tokian tokiko agerkariei buruzko doktorego tesia amaitu nuen. Gaia sakon aztertu eta gero hainbat ondorio atera nituen: agerkari horiek hedabide handiek betetzen ez duten hutsunea betetzera datoz, herritarren informazio-gosea ase dezaketela, gure gure auzokideek egiten dugunaren berri ematen duten komunikabide bakarrak dira, hurbileko arazoak ulertzeko azalpenak hedatzen dituzten bakarrak, eskualdearen identitate propioa mantentzen duten bakarrak...

1980eko hamarkadan euskarazko lehen herri aldizkariak jaio ziren euskararen normalizazioan lagungarri izan eta hurbileko informazioa eskaintzeko. Hasieran euren ardura nagusia aldizkaria garaiz egin eta banatzea zen.

1990eko hamarkadan beste funtzio batzuk hartu zituzten euren gain: herritarren arteko harremanak indartzea, iritzi desberdinen bilgunea izatea, kultura bultzatzea, informazio erabilgarria eskaintzea, beste hedabideetako informazio-iturria izatea edota euskarazko publizitatea suspertzea.

1997an herri aldizkariak eta euskara elkarteak Topagunea sortu zuten euren egoera hobetzeko asmoz eta 2012. urtean TOKIKOM sozietate mugatua asmatu, toki komunikabideen sektorea finkatzen eta garatzen laguntzeko helburuarekin.

Bilakaera horretan Aiaraldea koskortuta jaio dela esan genezake. Urte asko itxaron behar izan dugu gure eskualdeko berezotasuna jasotzen duen euskarazko agerkaria izan arte, baina denbora gutxitan nerabegarora baino adin nagusitasunera heldu da, proiektu multimedia modernoak bihurtuz. Hori bai marka!

ANDONI ALDEKOA

EITBKO
ZUZENDARIA

**Euskarazko
tokiko
informazioa
egitea
ez da erraza**

Gaur egungo testuinguruan, egiazko informazio anitza sortzea inoiz baino zailagoa da. Digitalizazioak eta globalizazioak informazioaren eskuragarritasuna handitu dute, baina, aldi berean, komunikabide tradizionalen publizitate-sarrerak gutxitu dira, bi erraldio teknologikoren esku geratuz.

Kazetaritza inoiz baino beharrezkoagoa da, baina galdera nagusia hau da: nola finantzatuko da benetako kazetaritza independentea?

Erronka hori are handiagoa da tokiko informazioaz ari garenean, eta are gehiago euskaraz. Europako Batzordeak ohartarazi du: tokiko informazioaren desagertzea demokraziarentzat arrisku zuzena dakar.

EITBk egindako ikerketen arabera, gazteen % 11k ohitura guztiak euskaraz dituzte, % 36k ohitura mistoak (batez ere ikas-eremuan), eta % 52k ia erabat gaztelaniaz funtzionatzen dute. Euskara, nagusiki, hezkuntzaren esparruan dago.

Muga hori gainditzeko helburua ez da gazteek euskara kausa pertsonal gisa sentitzea lortzea, baizik eta euskara intereseko espazio eta kontsumoekin lotzeko tresna bilakatzea.

Eduki digitalak euskaraz kontsumitzea funtsezkoa da, baina kontuz: digitalak isolatu egin dezake. Horregatik, espazio fisiko erakargarriak sortu behar ditugu, non euskara komunikazio-tresna izateaz gain, komunitatea eta emozio soziala sortzeko ardatza izango den. Herriaren proiektua bakarrik komunitatetik eta emozio sozial horretatik sor daiteke.

Aiaraldea bide horretan ari da lanean. Aurrera!

**ENARTZE
LARRAKOETXEA**
URDUÑAKO HERRI
IKASTETXEKO
ZUZENDARIA

**Eskerrik
asko eta urte
askotarako!**

Hamabost urtez, hamabostero, papezko berriemailea eskuetan. Leiho bat parezpare irekita, auzoko herrien nondik-norakoak begiratzeko edota patxadaz sakonago intereseko eta gertuko gaien inguruan irakurtzeko. Albiste freskoen arrantzan dabilenarentzat, berriz, sareko leiho eguneratua irekitzeko aukera.

Dagoeneko ohiko bihurtu dira Aiaraldearen orrialdeak eskoletako paisaia: geletako liburutegietan, pasabideetan, zein irakasle-gelan. Ikasleei errealtate hurbileko gertaerak eta gaiak gelara ekartzeko euskarri bikainak dira bai webgunea, bai papezko formatua ere. Behin irakurrita, eskulanetarako material baliagarria bihurtzen da azken horri gainera!

“Ea agertzen garen...” edota “Aiaraldean ikusi dut” entzutuen da gero eta sarriago, pasata dagoen ekintza, txapelketa edo ikuskizun baten ostean. Planak egiteko ere balio digu agendaren atalak eta arrakasta handikoak dira umeen artean amaieran datozen denbora-pasak.

Kontrako norabidean ere betetzen du funtzioa eskualdeko bozgorailuak. Antolatutako edozerren oihartzuna lortu nahian, kontutan hartzen dugun medio eta erreferente bihurtu da. Honez gero, kontziente gara Aiaraldea askoren begietara iristen dela komunikabide eskalduna.

Ezin aipatu gabe utzi, aurretik esandako hori guztia euskara hutsean ematen dela. Euskaraz bizi garenon eta bizi nahi dutenen informazio-iturri freskoa, Aiaraldea. Euskararen transmisioan ari garenontzat lagungarri zaigun tresna baliotsua. Eskolako paretak kanpotik barrura eta barrutik kanpora zeharkatzeko ibilgailua.

Eskerrik asko eta urte askotarako, Aiaraldea!

**ALBERTO
GUTIERREZ 'TITO'**
AIARALDEA
KOMUNIKABIDEKO
KOLABORATZAILEA

**Euskaraz eta
gertukoa**

Oker ez banago, orain dela hamabost urte "hasi" zen abentura hau Saraubeko mahaiaren ondoan. Hor egon ziren akordioa sinatzen gure herriko ordezkari guztiak. Eta ni testigu izan nintzen. Hamabost urte historikoki hitz eginez gero, ez dira ezer. Baina bizitza bai aldatu zaidala ordutik. Garai horretan ez nuen ezta neskagunik. Orain badaukat eta gainera bi seme. Seme nagusiak bi astero ekartzen digu etxera bere Spiderman motxilan egunkaria. Gure eskolako garaian pentsatzea eskualdean egongo zela komunikabide bat soilik euskaraz, utopia baino gehiago litzateke. Suertez, egun, normal ikusten dugu.

Normal ikusten dugu batzuek amets bat errealtate bihurtu dutelako. Eta nortzuk dira ameslari horiek? Egia esan, ez dakit. Batzuk bai, bistaz ezagutzen ditut baina, nahiz eta bazkidea izan, ez naiz inoiz batzar batean egon eta ez dakizkit proiektu honen nondik norakoak, egia esan.

Proiektu hau babesten dut eta babesten jarraituko dut, soilik bi arrazoiengatik: EUSKARAZ eta GERTUKOA delako.

Hitz hauek idazten, ari naiz pentsatzen etorkizunean. Etorkizuna ez da erraza izango, baina sinetsita nago ameslari gehiago jaioko direla gure eskualdean eta lekukoa hartuko dutela. Eta nik segituko dut etorriko diren ameslariak laguntzen. Egunkariak banantzen (agian ez dira egongo eta dena digitalean), argazkiak ateratzen, edo eskatzen didatena egiten, ahal dudana neurrian. Aurrera Bolie!!!

IMANOL ARBERAS
AMIGOS DE SAN
ANTON ELKARTEA

**Zorotzat joko
genuke**

1968an jaio nintzen. Gure belaunaldi-koentzat, euskara gehiago zen guk sentitzen genuen zerbait. Gaur egun, 57 urte geroago, euskara eguneroko errealtatea da, eta Aiaraldea bezalako argitalpenek euskara ikusarazten laguntzen dute, informazioa bezain funtsezkoa den zerbaitetan. Duela 50 urte norbaitek esan izan baligu herri mailan euskarazko informazioa izango genuela, zorotzat joko genuke.

Horregatik, komunikazio-hizkuntza gaztelania izanda hazi ginenok agian gehiago baloratzen dugu zuena bezalako ekimen bat.

Niri era nire "historiari" dagokionez, saskibaloiari lotuta jarraitzen dut, batez ere maila baxuagoatean, nahiz eta zuzendaritza batzordeko kide izan. Kuadrillarekin jarraitzen dut San Anton azoka antolatzen eta ostalaritzako ordutegi zailen barruan egokitzen zaidan guztia-ekin laguntzen.

Ezer gutxi gehiago.

Amurrio herriaren luxua dela uste dut, asoziazionismoari dagokionez, denetarik dugu. Eta, horri dagokionez, Aiaraldea estaldura mediatiko handia ematen digu.

Ni duela 72 urte jaio nintzen lur honetan, eta urte asko eman nituen historia propioa eta hizkuntza desberdina genuela jakin gabe (EUSKAL HERRIA eta EUSKARA); oso harro sentitu nintzen nire jatorriaz. Horrela sentiarazten nau AIA-

Iritzia

JOSEBA MIRAS
LEKUBATXE
BOLATOKI KLUBA

**Aiaraldea,
bolatokitik inoiz
baino gertuago**

Lekubatxe Bolatoki Taldetik Aiaraldea zoriondu nahi dugu hamabost urteko ibilbideagatik. Egia esateko, lehenbiziko urteetan ez genuen zuekin harreman handirik izan, eta ez genion ezekin komunikabideri ezer bidaltzen. Gaur egun, zenbait urte daramatzagu zuekin hartu emanean. Gure inguruko txapelketa eta tiraldien erreseinekin hasi zen dena, joan den urtean Euskadiko Bolatoki Txapelketa zuzenean emititzeko ideia zoragarria izan genuen arte, horrela tokiko gure kirola ezagutzera emateko.

Aiaraldeak eta Lekubatxek sekula egin den Euskadiko Txapelketarik onena egitea lortu genuen, Luiaondoko frontoian pantaila erraldoiak jarriz eta Aiaraldea.eus webgunean zuzenean emitituz.

Aiaraldeari esker, bola-joko aiararrak jakin-mina sortu du jende gehiagoren artean, eta esan dezakegu laurogei bat pertsona gabiltzala kirol honetan eskualdean.

Lekubatxe Bolatoki Taldeak Aiaraldea-ekin harremanetan jartzen jarraituko dugu, bola-joko aiararrarekin lotutako gure proiektuak kontatzen jarrai dezan. Beste hamabost urte bete dezazuen opa dizuegu.

Gora Aiaraldeko Bolatokia eta gora Aiaraldea.eus!

**AINTZANE
OKERANZA**
ORDUÑA HIRIA
MUSEOKO KIDEA

RALDEAK eta bere kolektibo osoak, egiten ari zareten lanagatik harro, eta gure kulturarekiko orain arteko grina berekin lanean jarrai dezazuen nahi dut. Agur bero bat denontzat eta eskerrik asko!

Herriko plaza

Boluntarioen Txokoa

Dozenaka inurriren lan ikusezin eta isilari esker egiten du aurrera Komunikabideak. Badira hamabostekariak euren auzoan banatzen dutenak. Badira argazkiak bidali eta albisteen berri ematen dutenak. Guztiak dira ezinbestekoak. Haiei guztiei esker ona eta ahotsa ematea besterik ez dugu.

JOSU ZABALA
BANATZAILEA

“EUSKARAZ BIZITZEKO TRESNAK EMAN DIZKIT AIARALDEA KOMUNIKABIDEAK”

Aiaraldea Komunikabideko boluntarioa zara. Zer da zehazki egiten duzun jarduna?

Ni Aiaraldea Hemen hamabostekariak Ugarte auzoan banatzeaz arduratzen naiz. Proposamena heldu zitzaidanean gustura ondo hartu nuen hori egiteko ardura. Hemen bizi eta eragiteko modua da hau. Gainera, bada modu bat auzoko merkataritxiak bisitatzeke, eta euskara dela medio, haiekin harremana sustatzeko.

Hamabostekaria inprentatik atera eta Faktoriara iristen denean mezua jasotzen dut. Dagokidan multzoa Faktoriatik hartu eta Ugarten barrena, Laudioko Udal Liburutegian eta Kultura Etxean banatzen ditut aleak.

Ugarte zure eremu naturala dela aipatu duzu. Era batera edo bestera jardun hau auzoan eragiteko modua ere bada.

Tresna bat da honakoa, auzotarrak elkar ezagutzeke, eta gure artean zein euskararekiko dagoen atxikimendu maila handitzeko. Guk Ugarten hainbat ekintza egiten ditugu auzo bizitza eta izaera indartzeko. Uste dut hori berebizikoa dela, eta bide horretan ekarpena egiten duen oro ongi etorria da.

Zer nolako harrera uste duzu daukala hamabostekariak auzoan?

Ona, ona. Oro har paperezko prentsak geroz eta atxikimendu gutxiago duela dirudi, baina niretzako askoz garrantzitsuagoa da paperezko euskarri horren inguruan sortzen diren harremanak.

Onartu behar dugu ere esparru hegemoniko batek inposatzen digula. Kioskoan espainola da nagusi ez bairik gabe. Nire eguneroko begirada bat eskaintze aldera; ni Berriako harpidea naiz eta kontziente naiz oso gutxi direla bertan saltzen diren Berriako aleak. Kontrara, uste dut euskaldunok gure espazioa aldarrikatu behar dugula.

Hamabost urte betetzen ditu aurten komunikabideak. Nola baloratzen duzu egindako ibilbidea, eta zer da horrelako proiektu batek eskaintzen duena?

Odola. Nik uste euskal komunitateari odola ematen diola Aiaraldea Komunikabideak. Ni komunikabideko boluntarioa izateaz gain, Faktoriako eskaintzatik ere parte hartzen dut; ekintza desberdinetan dela edo astean behin egiten den bertso-eskola dela.

Ni, euskaldun bezala, nire burua sustatu eta aldarrikatzeko bidea eskaini dit proiektuak. Euskaraz bizitzeko eta euskaldun izateko tresnak eskaini dizkit.

Zorrotzago jarrita, nola erantzun behar die proiektuak etorkizuneko erronkei?

Nik gutxi daukat esateko Aiaraldea Komunikabideari, eta proiektu orokorrari oro har. Euskaraz bizitzeko bide hortan gure eskualdean gehien egiten duen eragileetako bat da.

Ikuspegi zabalago batetik, eta herri gisa ari naiz, euskal komunitateak ikuspegi berritua behar duela uste dut. Gure burua berrasmatu eta munduan egoteke gure tokia eta modua definitu behar ditugu. Ausardia eskatu nahi diot euskal komunitateari, hori da behar duguna, jauzi ausartak ematea.

Ez dezala inork txarrera hartu, baina uste dut azken urteetan ekimen folklorikoetara mugatzen ari garela, inor ez molestazearren. Hori oso ondo egiten dugu esukaldunok, ez molestatzearren (barreak). Konpromisoak eta ausardia behar ditugu, elebakarrez jokatu.

Bukatzeke nire eskerrak adierazi nahi dizkizuet egindako lanagatik.

Herriko plaza

CHRIS GOMEZ
ARGAZKILARIA

“NIRE PASIOA
ELKARBANATZEKO AUKERA
ESKAINI DIT AIARALDEAK”

Kameraren atzean ikusten zaitugu maiz. Nondik datorkizu argazkilaritzarekiko zaletasuna?

Txikitatik. Erabilera bakarreko karretedun kame-
rekin hasi nintzen inguruan nuen guztiaren irudiak
egiten. Gerora aitona kamera analogikoa erabiltzen
hasi nintzen eta beranduago egin nuen jauzi gaur egun
ditudan Nikon eta bestelako kamera digitaletara.

Ikastaroren bat edo beste eginda dudana arren, auto-
didaktatzat daukat nire burua. Frogak bata bestearen
atzetik eginez ikasi nuen argazki kamera ondo maneia-

tzen; YouTubeko bideoen edo garaiko Digital Camera
bezalako aldizkarien bidez.

Nola definituko zenuke zure estiloa?

Oso pertsona sortzailea naiz. Asko gustatzen zait
detailera jotzea argazkiak egiten ditudanean. Denbo-
ra asko daramat honetan, eta hori dela eta begia
entrenatuta daukat argazki tzar bat identifikatzeko.
Esango nuke ez naizela ohiko argazkilaria, beti saia-
tzen naiz irudiei buelta bat ematen, xehetasuna bila-

tzen; izan kirol argazkietan, izan argazkilaritza sozia-
lean.

**Noiz ekin zenion Komunikabideko kolaboratzaile
izateari?**

Esango nuke Amurrio Club futbol taldearen argaz-
kilaria bilakatu nintzen une berean ekin niola Aiaraldea
Komunikabidearekin elkarlanean aritzeari. Kirol-ar-
gazkilaritzan trebatzen ari nintzen orduan, eta, orain-
dik ere, gehienetan kirol-proben argazkiak egin ditut
komunikabidearentzat.

**Denboraldi oso bat eman zenuen Amurrio Clubeko
argazkilaria.**

Lesio bat tarteko futboleko jokatzeari utzi behar
izan nion. Ez nuen kirola nire bizitzatik alboratu nahi
eta horregatik murgildu nintzen kirol-argazkilaritzan.
Amurrio Clubeko atea jo nuen quid pro quo bat eskai-
niz: zelaira sartzearen eta taldearekin toki batetik
bestera joatearen truke taldearen sare sozialak eta
webgunea elikatzeke edukia sortuko nuen. Herriko
futbol partida guztietara joaten nintzen, klubaren
talde-argazki ofiziala ere nik ateratu nuen. Horrela eman
nuen urtebete, baina utzi behar izan nuen, edo uztera
behartu ninduten. Emakume bat nintzen gizonezkoei
argazkiak egiten, eta orotariko iruzkin iraingarriak
jasan nituen. Ez zen batere atsegina izan. Argazkila-
ritzan emakume erreferenteak falta dira, eta are
gehiago kirol-argazkilaritzan.

Nola egin zenuen aurrera?

Gogorra izan zen, baina bestelako kontuetan argaz-
kiak egiten egin nuen aurrera. Hasi nintzen argazki-
laritza-soziala ukitzen, jaiak, ekitaldi kulturalak...

Txirrindularitzan ere aurkitu nuen tokia. Zentzu
horretan oso eskertua nago Amurrioko Txirrindula-
ritza Eskolak edota Mirari Gotxiren amak eskaini
zidaten aukerarekin. Futbola atzean utzi eta ortzimu-
ga berrien bila jo nuen. Duela urtebete pilotarekin
ausartu nintzela, horrek ate berriak zabaltu dizkit
ere.

**Zer da argazkiak eskaini dizun gauzarik positibo-
ena?**

Jendearen esker ona. Zuk egindako argazkiak balioan
jartzen dituztela ikusteak ez du parekorik. Norbaitek
zuk egindako irudia etxean eskegi duela jakitea, edo
zure argazkian oinarritutako tatuaia egin dutela
entzutea... izugarria da.

**Zer eskaini dizu Aiaraldea Komunikabidearen
kolaboratzaile izateak?**

Nire pasioa elkarbanatzeko aukera eskaini dit Aia-
raldeak. Oso harro sentitzen naiz nire argazkiak
hamabostekarian ikusten ditudanean. Tontakeria bat
dirudi baina niretzat oso gauza garrantzitsua da,
egindako lanaren isla da.

Argitaratzailea: Aiaraldea Kooperatiba Elkarte **Tirada:** 10.000 ale.
Maiztasuna: Hamabostekaria **Lege gordailua:** BI-1230-2013
Posta elektronikoa: egunkaria@aiaraldea.eus | agenda@aiaraldea.eus | erredakzioa@aiaraldea.eus
Publizitatea: publizitatea@aiaraldea.eus | 688 62 53 94
Helbidea: Errotari kalea 4-8 pabilioia, Laudio. Araba. 01400
Telefonoak: 94 656 85 54 | 688 84 81 52
Webgunea: www.aiaraldea.eus

ERREDAKZIO OHARRA: Aiaraldea Aldizkariak ez du beregain hartzen iritzi artikuluetan, zein egindako
elkarrizketetan adierazitakoaren erantzukizuna.
ESKER BEREZIAK BANATZAILE BOLUNTARIOEI: Sofia Cisneros, Aitziber Alava, Josu Zabala, Genma
Corbella, Endika Arribas, Christian Alemany, Gartzen Garaio, Aitor Fernandez, Jon Catalan, Iñaki
Larrakoetxea, Amets Meaza, Lander Ria, Xabi Ugalde, Alberto Gutierrez, Eunete Molinuevo, Ekhiñe
Etxepeteleku

EGUNKARI HAU LAGUNTZEN DUTE:

Hamabost urte pasa dira leihoak zabaldu eta Aiaraldeko errealitatea euskaraz kontatzeari ekin genionetik. Bide luzea ibili dugu ordutik, eta atzera begiratuta handia da oso orain arte lortutakoa. Gure arteko distantziak murriztu, zubi berriak eraiki eta komunitate sendoa sortu dugu. Baina ez gaude konforme, eta bide beretik ameslari jarraituko dugu beste hainbeste urtez, Aiaraldea euskalduna ehunduzeta saretuz.

Hamabost urte pasa dira leihoak zabaldu eta Aiaraldeko errealitatea euskaraz kontatzeari ekin genionetik. Bide luzea ibili dugu ordutik, eta atzera begiratuta handia da oso orain arte lortutakoa. Gure arteko

distantziak murriztu, zubi berriak eraiki eta komunitate sendoa sortu dugu. Baina ez gaude konforme, eta bide beretik ameslari jarraituko dugu beste hainbeste urtez, Aiaraldea euskalduna ehunduzeta saretuz. Honaino iritsita, ordea, ezin eskertu gabe utzi bidelagun izan ditugun guztiak. Lehenik eta behin, eskerrik beroenak Aiaraldea Komunikabidearen kolaboratzaile eta boluntario izan zareten guztioi, zuek gabe ezinezkoa litzateke proiektu honen arrakasta. Eskerrik asko ere zuri, gure ohiko irakurle zaren horri, gudan konfiantza jartzeagatik. Azkenik, mila esker ere etorkizunean gurera hurbilduko zareten guztioi, denoi dagokigu eskualde honen etorkizuna euskaratik eta euskaraz marrazten jarraitzea.

Eskualde bat, Aiaraldeak hamabost!